

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ”**

Cu titlu de manuscris

C.Z.U.: 378.091:811'25(043.2)

Oxana GOLUBOVSKI

**TEHNOLOGIA FORMĂRII
COMPETENȚELOR DE TRADUCERE
LA STUDENȚII-TRADUCĂTORI**

533. 01 – Pedagogie universitară

**Rezumatul
tezei de doctor în științe pedagogice**

Chișinău, 2020

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei *Științe ale Educației* a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Conducător științific:

BABÎRA Eugenia, dr. în fil., conf. univ.

Referenți oficiali:

Borozan Maia, dr. hab. în ped., prof. univ., UST

Mascaliuc Victoria, dr. în fil., lector. univ., USARB

Componenta Consiliului Științific Specializat:

1. Burlacu Alexandru, președinte, dr. hab. în fil., prof. univ.
2. Petrenco Liuba, secretar științific, dr. în ped., conf. univ.
3. Zbanț Ludmila, dr. hab. în fil., prof. univ.
4. Barbăneagră Alexandra, dr. în ped., conf. univ.
5. Armașu-Cantîr Ludmila, dr. în fil., conf. univ.
6. Chirdeachin Alexei, dr. în fil., conf. univ.

Susținerea va avea loc la 23.06. 2020, ora 10.00 în ședința Consiliului Științific Specializat D 533.01-16 din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, Sala Senatului, bl. 2, mun. Chișinău, str. Ion Creangă 1.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”

Rezumatul a fost expediat la 20.05.2020

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat,

Petrenco Liuba, dr. în ped., conf. univ. _____

Conducător științific

Babîră Eugenia, dr. în fil., conf. univ. _____

Autoare, GOLUBOVSHI Oxana _____

CUPRINS

Repere conceptuale ale cercetării	4
Conținutul tezei	9
Capitolul 1. Repere teoretice lingvistice și psihopedagogice ale competențelor de traducere	9
Capitolul 2. Cadrul tehnologic al formării competențelor de traducere în învățământul superior	11
Capitolul 3. Argumente experimentale privind eficiența Tehnologiei de formare a competențelor de traducere la studenții-traducători	15
Concluzii generale și recomandări	22
Bibliografie	26
Lista publicațiilor autoarei la tema tezei	29
Adnotare (în română, rusă, engleză)	32

Lista abrevierilor

CT – competențe de traducere

GE – grup experimental/GC – grup control

LS – limba-sursă/limba străină

LȚ – limba-țintă

CS – competența strategică

CC – competența comunicativă

CIP – competența instrumental-profesională

CSC – competența socioculturală

TFCT(ST) – Tehnologia de formare a competențelor de traducere a studenților-traducători.

Repere conceptuale ale cercetării

Actualitatea temei abordate se explică prin tendințele comunității globale de intensificare a comunicării interculturale și sociale. Circulația de valori spirituale ale civilizațiilor lumii determină, pe de o parte, utilizarea largă a limbilor străine, iar pe de altă parte, dezvoltarea profesională a specialiștilor în domeniul traducerii.

Importanța cercetării se explică prin „creșterea semnificativă în ultimii douăzeci de ani a cererii de traducători de înaltă calificare” [45], prin „orientarea învățământului superior spre formarea competențelor profesionale înaintate de piața muncii”, prin tendințele actuale în evoluția didacticii limbilor străine, reflectate în: Cartea Albă pentru educație și instruire ce „stipulează necesitatea învățării a trei limbi europene” (1995), Strategia învățământului superior din R. Moldova în contextul procesului Bologna (2004), Rezoluția Consiliului de Miniștri ai Uniunii Europene (UE) cu privire la ameliorarea calității predării-învățării-evaluării limbilor străine în cadrul sistemelor educative ale UE (1995), Cadrul Comun de Referință pentru Limbi (2003/2018), Portofoliul European al Limbilor (2004), „ce reflectă profilul european al profesorilor de limbi străine, conceput în baza unor *competențe și valori profesionale*” [15, p. 21].

Din această perspectivă, cercetarea pedagogică realizată se află la confluența didacticii traducerii și a didacticii limbilor străine, *fîind încadrată în aria pedagogiei universitare* prin intenția de soluționare a problematicii complexe a pedagogiei profesionale.

Documentele de politici educaționale: Cadrul European al Calificărilor [6] [39], Standardele educaționale de Stat în R. Moldova, Planul-cadru pentru studii superioare (2015) la domeniul de formare profesională 223. Limbi moderne și clasice, *prin conținutul specific prezintă finalități de studiu ce orientează conceptualizarea programelor de studii* [7]. Din acest unghi de vedere, Cadrul Național al Calificărilor pentru Învățământul Superior pe Domenii de Formare Profesională include *competențe-cheie specifice calificării de lingvist/traducător*, în baza cărora a fost elaborat Programul de studii la ciclul I, Licență, la UPS „Ion Creangă”, specialitatea 223. Limbi moderne (limba engleză) și definite finalitățile de

studiu relevante ocupației vizate.

Descrierea situației în domeniu (Cap. 1-2 ale tezei) vizează proiectarea învățământului în baza competențelor, prefigurată la sfârșitul sec. XX, în contextul presiunilor pieței muncii și prezintă:

1. *cercetări pedagogice* (pedagogia învățământului superior): pedagogia competențelor (Manolescu M., 2010); teoria și praxiologia cercetării pedagogice (Cristea S., Cojocaru-Borozan M., Sadovei L., Papuc L., 2016) [9]; tehnologii educaționale (Patrașcu D., 2005); învățământul centrat pe competențe (Guțu Vl., 2011) [10]; cercetarea pedagogică (Siliștraru N., 2012), metodologia proiectării curriculum-ului universitar (Gutu Vl., Siliștraru N., Platon C., 2009), tehnologii educaționale (Oboroceanu V., 2015), didactica generală (Noveanu E., 1982); didactica limbilor moderne și metodologia formării competențelor de comunicare în limba străină (Bushnag T. (2011) [5], (Afanas A., 2013) [1]; strategii comunicative de optimizare a predării limbii germane (Statnic T., 2013), formarea competenței de comunicare în limba străină (Dumnazev D., 2017) etc.;

2. *studii de didactică a traducerii (limbi străine)* (formarea traducătorilor) și *de traductologie consacrate modelelor de formare a competențelor de traducere* (Cap. 1 și 2) semnate de: a) *autori europeni/anglofoni*: teoria traducerii (Baker M. 2001) [16], dezvoltarea competențelor de traducere (Beeby A. 2000) [17], (Cheng S., 2017) [19], traducerea ca metodă de învățare a limbii străine (Dagiliebe I., 2012) [20], predarea traducerii și interpretării (Dollerup C., 2000), criteriile de evaluare a traducerii (Sanjun S., 2012) [30], competențele traducătorului profesional (EMT, 2009) [21], dezvoltarea competenței de traducere (Hurtado A., 2002) [22], evaluarea nivelului de formare a competenței de traducere (Orozco M., 2002) [24], formarea competențelor de traducere (PACTE 2003/2008) [26], [27], (Schaffner C., Adab B., 2000) [31], formarea traducătorilor (Pym A., 2014) [29], (Solthy A., 2004) [32] etc. ; b) *autori din spațiul românesc*: strategii de formare a competențelor de traducere în învățământul superior (Burdeniuc G., 2008), dezvoltarea abilităților de traducere la limba engleză: de la învățarea limbii pentru traducerea independentă (Ban A-R. 2016) [2],

încadrată în didactica traducerii (Bantaș A., Croitoru E., 1998) [3], teoria traducerii (Ungureanu V., 2013), competențele traducătorului în operarea cu limbajele specializate, inclusiv terminologia (abordări și concepții) (Dosca A., 2006); dificultăți de traducere (Camenev Z., 2010), tendințe în cercetarea traductologică, traducerea științifică (Lungu - Badea G., 2005) [11] [12], dificultăți în traducere (lexicale, gramaticale, stilistice) (Răciulă L. 2013) [13] etc; c) *autori ruși*: traducerea scrisă (Данилова И., 2010), traductologia contemporană (Комиссаров В., 2001), traductologia: teoria și metodologia instruirii (Латышев Л., 2008) [38], (Чеботарев П., 2006), (Слепович В., 2011), tehnologia formării competenței de traducere (Абдулахитов Р., 2017) [33], (Штанов А., 2011), (Гавриленко Х., 2008) [36], formarea competenței de traducere (Алексеева И., 2004) [34], (Артеменко О., 2009), (Дербышева Н., 2005); (Коньшева А., 2014), componentele și nivelurile competenței de traducere (Вербицкая М., Соловова Е., 2010) [35], (Зимняя И., 2003) [37], dezvoltarea competențelor profesionale ale traducătorilor (Гребенщикова А., 2005), (Шевнин А., 2018) care abordează formarea profesională a traducătorilor.

Examinarea semnificației competențelor de traducere în cercetările de lingvistică și didactică a limbilor străine a permis concluzia despre caracterul incert al definițiilor prezentate și a stimulat motivația pentru *redefinirea termenului operațional al cercetării - „competențe de traducere (CT)*, prin care înțelegem un sistem de *atitudini/convingeri și responsabilități profesionale, cunoștințe specifice* privind activitatea de traducere și anumite *capacități comunicative necesare traducătorilor* pentru a aplica regulile ortoepice ale limbilor implicate ce asigură transferul de semnificații ale conținutul de idei, adaptarea discursului și acceptarea de către interlocutori a calității serviciilor prestate în contextul profesional al activității traducătorilor” (Golubovschi O., 2019) [41]. Ca urmare a examinării fundamentelor teoretice, am considerat semnificative următoarele *competențe de traducere necesare pentru formarea profesională a studenților-traducători: competența strategică (CS), competența comunicativă (CC), competența instrumental-profesională (CIP) și competența socioculturală (CSC).*

Identificarea problemei de cercetare. Experiența țărilor avansate în domeniul formării traducătorilor demonstrează necesitatea optimizării tehnologiilor didactice universitare, eficiența învățământului superior fiind determinată de gradul de competitivitate a specialiștilor pe piața muncii. Promovarea învățământului centrat pe competențe determină formarea mobilității profesionale [10, p. 2-7].

Problematica formării profesionale a traducătorilor rezultă din noile exigențe de natură științifică și psihopedagogică a didacticii traducerii și a pedagogiei universitare, a didacticii limbilor străine și a didacticii generale. Învățământul superior centrat de formarea de competențe profesionale orientează discursul științific dinspre cerințele comunității profesionale, care solicită traducători capabili să genereze conținuturi cât mai apropiate mesajelor avansate spre traducere. Deși strategia traducerii este validată suficient în didactica limbilor străine din învățământul general și în învățământul superior, în literatura pedagogică se atestă puține cercetări privind tehnologia dezvoltării competențelor de traducere a studenților în cadrul programelor de studii specializate în formarea profesională a traducătorilor, „sporirea calității formării profesionale a acestora fiind asigurată de *inovarea tehnologiilor didactice universitare*” [7, p. 74].

Caracterul stringent al cercetării științifice a problemei vizate rezultă din *contradicțiile înregistrate în contextul universitar* privind formarea competențelor de traducere: (a) între nivelul insuficient al dezvoltării competențelor de traducere ale studenților-traducători și importanța formării profesionale inițiale a acestora; (b) între caracterul incert al metodologiilor de formare a competențelor de traducere și importanța elaborării unei tehnologii ce ar satisface exigențele actuale de formare profesională a studenților-traducători asigurându-le succesul profesional.

Problema cercetării rezultă din necesitatea de utilizare în învățământul superior a unor tehnologii pedagogice generatoare de valori profesionale ale competențelor de traducere ale studenților-traducători.

Scopul cercetării constă în elaborarea și validarea experimentală a *Tehnologiei de formare a competențelor de traducere a studenților-traducători în context universitar*.

Obiectivele cercetării:

1. Stabilirea reperelor teoretice în lingvistică, traductologie și psihopedagogie, privind traducerea ca strategie de formare profesională;
2. Analiza evoluției și dezvoltarea semnificației termenului *competențe de traducere* din perspectiva pregătirii profesionale a studenților-traducători;
3. Descrierea abordărilor metodologice de formare a competențelor de traducere;
4. Determinarea nivelurilor de formare a competențelor de traducere ale studenților;
5. Elaborarea și validarea experimentală a Tehnologiei de formare la studenți a competențelor de traducere în context universitar;
6. Formularea concluziilor științifice și a unor sugestii metodologice privind dezvoltarea competențelor de traducere ale studenților în perioada formării profesionale inițiale.

Ipoteza cercetării presupune că formarea universitară a competențelor de traducere este determinată de: analiza evoluției termenului CT din perspectiva pregătirii profesionale a studenților-traducători; dezvoltarea semnificației termenului *competențe de traducere*; elucidarea abordărilor metodologice de formare a CT; determinarea *nivelurilor de formare a CT ale studenților*; elaborarea și validarea experimentală a Tehnologiei de formare la studenții-traducători a competențelor de traducere în context universitar care va îmbunătăți calitatea specialiștilor în domeniu, facilitând integrarea socioprofesională pe piața muncii.

Sinteza metodologiei de cercetare: metode *teoretice* – documentarea științifică, metoda modelării, metodele analitico-sintetice: *de investigație experimentală* – experimentul pedagogic, observația, conversația, chestionarul, teste și metode *de prelucrare matematică a datelor experimentale*.

CONȚINUTUL TEZEI

CAPITOLUL 1, *Repere teoretice lingvistice și psihopedagogice ale competențelor de traducere*, include fundamentele științifice privind formarea competențelor de traducere și anumite precizări conceptuale privind traducerea ca proces de transferare a conținutului de idei în comunicarea interculturală. Studiul evoluției termenului *competențe de traducere* din perspectiva pregătirii profesionale a studenților-traducători arată, că „învățarea limbii engleze în învățământul superior creează oportunități și deschideri către alte culturi și civilizații, comunicativitatea fiind competența stipulată în Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi” (Bushnaq T., 2011) [5], iar metodologia predării universitare a *traducerii* ca *disciplină de studiu* este un domeniu puțin dezvoltat al didacticii limbilor străine și insuficient abordat în literatura autohtonă de specialitate în planul formării profesionale inițiale a traducătorilor. Prin urmare, este complicat a defini o linie metodologică clară. Se atestă exerciții ce dezvoltă un sistem de capacități, a căror formare depinde de condițiile specifice ale studiilor universitare. Traducerea ca strategie de învățare a limbilor străine este interpretată din două perspective: (a) „ca metodă de învățare a limbii străine și (b) ca o competență profesională a traducătorilor, reprezentând înțelegerea semnificației unui text, pentru a-l transpune într-o altă limbă, păstrând înțelesul textului/limbii sursă” [23, p. 17].

În conținutul capitolului 1 sunt valorificate accepțiunile termenului de *traducere* și *strategiile de traducere* utile în pregătirea studenților-traducători. Principalele abordări ale termenului *competență de traducere*, realizate în limbile română, engleză și rusă, explorează semnificațiile ce definesc cadrul conceptual prezentat de cercetătorii: Л. Латышев (2003) [38] – *competența de traducere* (în lingvistica rusă); A. Beeby (2000) [17][18] – *competența de translație*, grupul PACTE (2003)[26] [28] – *competența de transfer*; M. Orozco (2010) [25] – *competența de transpunere*, PACTE (2008) [27] – *competența de reexpresie*, EMT (2009) [21]) – *competența de furnizare a serviciilor de traducere* (în lingvistica limbii engleze), respectiv, G. Lungu-Badea (2005) [11] [12] – *competența traductivă* (în lingvistica română) etc. CT includ componente, interpretate

de autori ca și competențe profesionale interdependente ale traducătorilor. Gândirea critică în soluționarea problemelor profesionale, autonomia lingvistică și colaborarea, valorificarea tehnologiilor comunicaționale pentru interpretarea textelor etc., constituie câteva din competențele profesionale ce includ capacități, atitudini și cunoștințe, formate în contextul învățării limbii străine.

În demersul cercetării *utilizăm pluralul termenului „competențe”*, concluzie rezultată din analiza multitudinii competențelor de traducere descrise în literatura de profil, *cele mai relevante competențe de traducere necesare studenților-traducători fiind competența strategică, competența comunicativă, competența instrumental-profesională și competența socioculturală*. În procesul formării profesionale inițiale, prezentăm în Figura 1. competențele profesionale ale traducătorilor, necesare pentru prestarea serviciilor profesionale de calitate [42]:

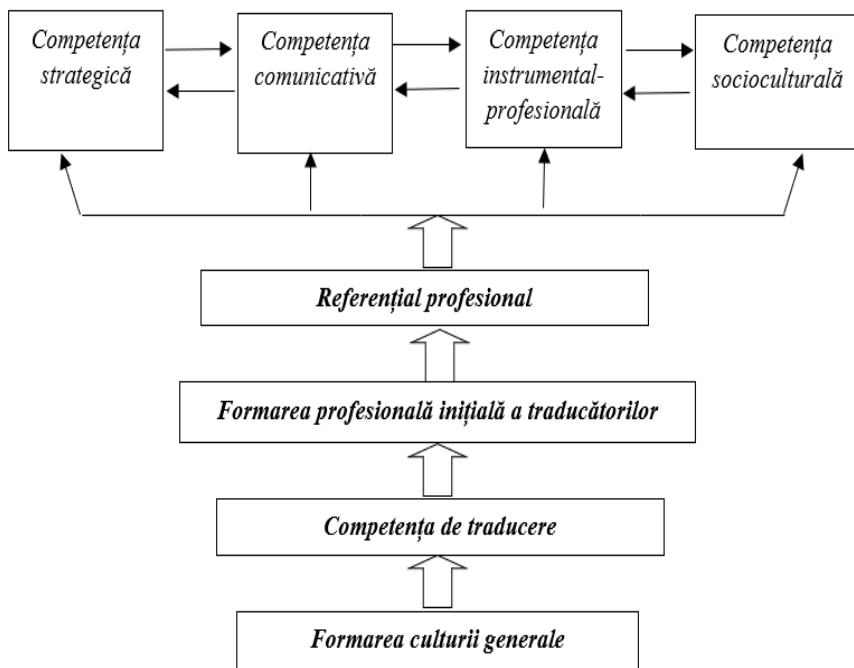

Figura 1. Competențele de traducere în contextul referențialului profesional

Cultura profesională a traducătorilor este determinată de utilizarea eficace a resurselor e-learning, strategie de comunicare ce exprimă gradul de formare a competențelor instrumentale de traducere ale studenților și disponibilitatea de a utiliza tehnologii informaționale pentru învățarea limbilor străine ce stimulează adaptarea și integrarea în domeniul de activitate profesională. „În stadiul actual de evoluție a tehnologiilor este important să se aleagă mijloacele adecvate pentru învățarea profesiei ” [36, p. 42-46].

CAPITOLUL 2, *Cadrul tehnologic al formării competențelor de traducere în învățământul superior* prezintă abordări metodologice ale dezvoltării competențelor de traducere și conține descrierea *Tehnologiei de formare la studenți a competențelor de traducere în context universitar*. Se aduc argumente științifice privind importanța competențelor de traducere ce asigură transpunerea calitativă a informației în altă limbă, păstrând conținutul de idei și semnificații ale textelor traduse. Formarea traducătorilor presupune pregătirea profesională a acestora pentru comunicarea eficientă în limbi străine în orice domeniu și traducerea scrisă de înaltă calitate a textelor cu diferite nivele de complexitate [56].

Preocuparea pentru studiul abordărilor metodologice ale formării competențelor de traducere ale studenților a impulsionat analiza tendințelor actuale ale evoluției didacticei limbilor străine ce pot fi valorificate ca suport metodologic în formarea traducătorilor: (a) *tendințe de dezvoltare și construcție curriculară* prin conținuturi specifice programului de studiu, (b) *tendințe de operaționalizare a finalităților de studiu* prin valorificarea unor tehnologii didactice universitare cu înalt potențial de consolidare a valorilor profesionale și (c) *tendința de a identifica cele mai productive strategii didactice universitare generatoare de comportamente profesionale specifice*.

Proiectarea *Tehnologiei de formare a competențelor profesionale a studenților-traducători* pentru implementare la disciplinele universitare în cadrul Programului de studii: *Traducerea scrisă literar-publicistică, Traducerea scrisă specializată* a creat premise reale de formare a valorilor competențelor de traducere.

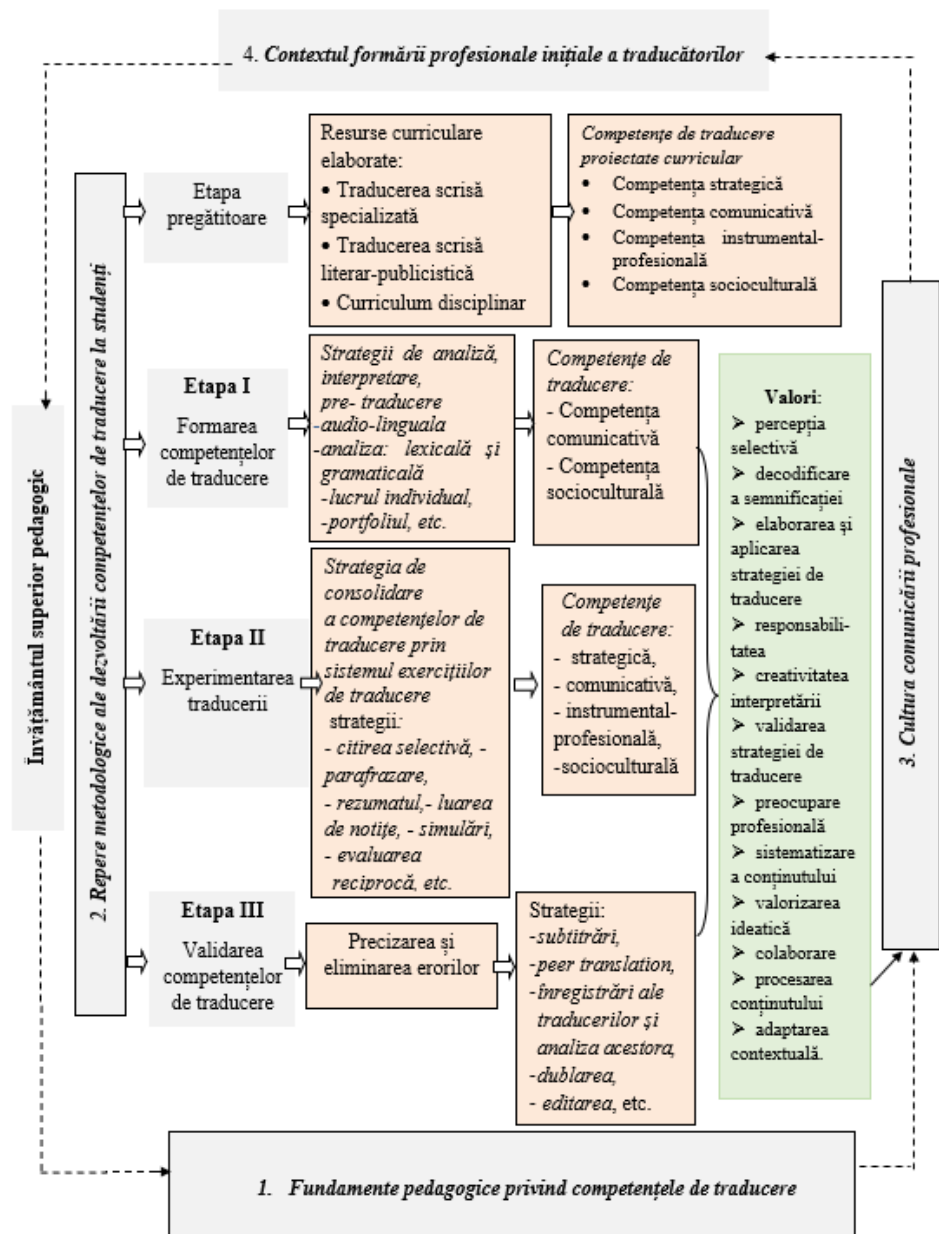

Figura 2. Tehnologia formării competențelor de traducere ale studenților-traducători

Tehnologia formării CT ale studenților-traducători valorifică exerciții de formare a valorilor profesionale care sunt prezentate în Figura 2.

Tehnologia formării competențelor de traducere este organizată în baza a trei etape interdependente și o etapă pregătitoare care vizează producerea resurselor curriculare necesare pentru formarea traducătorilor.

În acest scop au fost elaborate programele analitice la disciplinele *Traducerea scrisă specializată* și *Traducerea scrisă literar-publicistică*, parte a Programului de studii Științe Umanistice Limbi moderne (limba engleză), în care au fost incluse cele patru competențe de traducere și obiectivele orientate spre acest scop. Au fost elaborate și publicate suporturile de curs la disciplinele *Traducerea scrisă specializată* și *Traducerea scrisă literar-publicistică* cu activități de învățare structurate conform etapelor din tehnologie. Totodată a fost elaborat ghidul cu privire la organizarea practicii de traducere [4]. Aceste produse curriculare au avut drept scop formarea competențelor de traducere.

La etapa I-a destinată studenților-traducători sunt proiectate exerciții lexicale și gramaticale ce conduc la formarea capacităților de comunicare în limba străină [8]. Această etapă poate fi numită – *etapa de analiză și interpretare pre-tranlațională, de pre-traducere* a textului și include implementarea exercițiilor de pre-traducere; îndeplinirea exercițiilor de traducere utilizând suporturile de curs elaborate pentru disciplinele universitare [60],[63].

La etapa a II-a – realizarea traducerii, studenții sunt orientați spre simularea traducerii ce facilitează dezvoltarea capacităților de citire și scriere pentru realizarea traducerii scrise. Această etapă include strategii de predare-învățare-evaluare a CT (*responsabilitatea pentru transpunerea sensului*) prin echivalență a textelor din LS în LȚ, utilizarea mijloacelor lexico-gramaticale ale celor două limbi [40], prin referințe la texte literare și din domenii specifice, urmate de etapa de redactare și post-redactare, exerciții de traducere a textelor literare și pe domenii profesionale (medicină, economie, etc). Se aplică strategii de traducere (reformularea, rezumarea, parafrizarea, analiza, sinteza), deduse din contextul LS pentru a fi redată în

LȚ orientate spre formarea competențelor de traducere: *strategică, comunicativă, instrumental-profesională și socioculturală*.

Etapa a III-a – editarea, precizarea și eliminarea erorilor vizează aplicarea strategiilor de *redactare* și *post-redactare*, studenții realizează exerciții de traducere scrisă în domenii specializate, cu scopul dezvoltării competențelor de ascultare în limba-sursă și reproducerea informațiilor în limba-țintă [14], asigurând realizarea traducerilor scrise prin algoritmul de redactare, post-redactare și editare, corectarea și înlăturarea erorilor realizată prin variate moduri de organizare: individual, în perechi, în grup. Prin caracterul său creativ această etapă stimulează autoevaluarea gradului de formare a competențelor de traducere: *strategică, comunicativă, instrumental-profesională și socioculturală*.

Tehnologia de formare a competențelor de traducere în context universitar a presupus *proiectarea sistemului de acțiuni pedagogice ce contribuie la producerea valorilor competențelor de traducere ale studenților, descrise procedural în capitolul 3*: CS (stăpânirea strategiilor ce vizează procesul de traducere pentru comunicare; capacitatea de a realiza traducerea rapid și eficient; cunoștințe procedurale de asigurare a eficienței traducerii și a rezolvării problemelor întâlnite); CC (cunoașterea regulilor de cod, inclusiv de vocabular, de formare a cuvintelor, de pronunție; capacitatea de a combina forma și sensul pentru a prezenta texte scrise sau orale de diferite genuri păstrând forma și conținutul original; sistemul de cunoștințe și capacități ce stau la baza comunicării în limba străină); CIP (cunoștințe și capacități ce vizează profesia: cunoașterea și utilizarea tipurilor de surse de documentare și a noilor tehnologii, cunoașterea deontologiei și eticii profesionale a traducătorilor; cunoștințe predominant procedurale ce țin de utilizarea surselor de documentare și a tehnologiilor de informare și comunicare aplicate în procesul de traducere: dicționare, enciclopedii, cărți, etc.); CSC (adaptarea conduitei comunicative nonverbale la diverse medii culturale). Valorificarea fundamentelor teoretice și practice privind traducerea, în general, și activitatea de traducere profesională, în special, *a facilitat conturarea unor idei de ordin practic cu referire la strategiile de formare a comportamentelor specifice profesiei de traducător în termeni de valori profesionale*.

CAPITOLUL 3, *Argumente experimentale privind eficiența Tehnologiei de formare a competențelor de traducere la studenții-traducători* include interpretarea comparată a rezultatelor experimentale ce demonstrează dinamica formării CT ca argumente privind eficiența tehnologiei elaborate. Formarea competențelor de traducere este un deziderat al pedagogiei universitare care nu se rezumă doar la optimizarea curriculumului universitar, ci se obține prin eforturi pedagogice de orientare a demersului educațional spre formarea anumitor valori profesionale în conduita studenților necesare pentru comunicarea profesională care asigură succesul traducătorilor pe piața serviciilor actuale de traducere competentă.

Variabilele cercetării experimentale au constituit valorile profesionale ale competențelor de traducere: competența strategică (cunoștințe procedurale care asigură eficiența procesului de traducere); *competența comunicativă* (cunoașterea vocabularului, gramaticii și stilisticii limbii străine și limbii materne); *competența instrumental-profesională* (abilitățile de utilizare a computerului, a dicționarelor electronice, a sistemelor și programelor de căutare, a cărților tehnice de referință); *competența socioculturală* (cunoașterea privind civilizația limbilor vizate, cunoștințe enciclopedice (despre lume) și cunoștințe în domenii specializate).

Experimentul pedagogic s-a desfășurat la Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău, Facultatea Limbi și Literaturi Străine (specialitatea Limbi Moderne Aplicate Limba Engleză (Științe Umanistice) și Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Facultatea de Litere (specialitatea Filologie, Limba Engleza/Germană) în perioada 2014 – 2019, eșantionul experimental fiind constituit din grupul experimental (GE) – 45 studenți și grupul de control (GC) – 40 studenți (Tabelul 1).

Tabelul 1. Metodologia cercetării experimentale a CTLE

Eșantion	Instrumente de investigație	Etape
Studenții-traducători (L. engleză)	1. Chestionar pentru cadrele didactice universitare	Constatare
UPSC din Chișinău	2. Ancheta pentru studenți privind activitățile de învățare a traducerii	Constatare
Studenții-filologi (L. engl./germană)	3. Testul de evaluare a nivelului de formare a competențelor de traducere	Constatare
USARB		

	4. Testul de evaluare a formării competențelor de traducere	Validare
--	---	----------

Demersul experimental a demarat prin evaluarea opiniilor cadrelor didactice universitare privind aspectele prioritare de formare a competențelor de traducere ale studenților. Rezultatele chestionării cadrelor didactice universitare au arătat că aceștia acordă atenție sporită necesității de a forma studenților anumite competențe de traducere: *flexibilitatea lingvistică, transpunerea pertinentă, logică și coerentă a mesajelor dintr-o limbă în alta, ajustarea permanentă a repertoriului lingvistic, valorificarea strategiilor compensatorii pentru decodificarea și codificarea conținutului de idei, autoevaluarea eficacității traducerii* și altele pe care universitarii le-au apreciat fiind relevante profesiei de traducător.

Datele experimentale la etapa de constatare au înregistrat preponderent un nivel minim de formare a competențelor relevante de traducere ale studenților-traducători, fapt ce demonstrează necesitatea reconsiderării metodologice a traseului pedagogic de formare profesională a studenților (Tabelul 2).

Tabelul 2. Date experimentale comparate (GE-GC) privind nivelurile de formare a competențelor de traducere ale studenților-traducători (test de autoevaluare, constatare)

Competența de traducere	Nivelul											
	Nivel minim (A1/A2)				Nivel mediu (B1/B2)				Nivel avansat (C1/C2)			
	GE		GC		GE		GC		GE		GC	
	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%
1. <i>Competența strategică</i>	20	44,5	18	45,0	15	33,3	17	42,5	10	22,2	5	12,5
2. <i>Competența comunicativă</i>	13	28,9	16	40,0	21	46,7	18	45,0	11	24,4	6	15,0
3. <i>Competența instrumental-profesională</i>	19	42,2	16	40,0	18	40,0	19	47,5	8	17,8	5	12,5
4. <i>Competența socioculturală</i>	17	37,8	20	50,0	19	42,2	16	40,0	9	20,0	4	10,0

În aceeași ordine de idei, *universitarii au menționat nevoia de predare în baza unor tehnologii didactice inovative și interactive cu un potențial înalt de formare a CT.* Cadrele didactice chestionate au subliniat necesitatea

de dezvoltare a competențelor profesionale ale studenților-traducători, punând accentul pe următoarele capacități: „*a vorbi fluent apreciind conținutul semantic al resurselor în contextul comunicării, a conștientiza relevanța factorilor socioculturali în producerea mesajelor și dificultățile de transpunere exactă a conotațiilor, identifica strategii de traducere a unor idei/concepte/noiuni intraductibile, a demonstra cunoștințe sociolingvistice și socioculturale, a construi stilistic corect textul prin afirmarea competențelor gramaticale, lexicale, stilistice, de a demonstra sensibilitate și creativitate lingvistică*”, apreciind importanța valorificării noilor metodologii de formare profesională a traducătorilor. Oportunitatea elaborării strategiilor funcționale de formare a CT a determinat evidențierea *problemelor de formare a competențelor de traducere ale studenților-traducători*: vocabular insuficient al limbii-țintă, minimă experiență de trecere cu ușurință de la o limbă la alta, dificultatea de a găsi expresii tipice în limba-țintă etc. Rezultatele experimentale obținute la etapa de constatare denotă cunoștințele generale modeste ale studenților (*în domenii specializate*), utilizarea mijloacelor de comunicare nonverbală și aplicarea regulilor de comunicare profesională fiind de importanță prioritară pentru traducători. Constatările respective confirmă prezumția noastră despre necesitatea elaborării și implementării tehnologiei de formare a competențelor de traducere ale studenților-traducători.

Experimentul pedagogic la etapa de formare a avut drept obiectiv validarea experimentală a *Tehnologiei de formare a competențelor de traducere la studenții-traducători în învățământul superior*, desfășurat la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Facultatea Limbi și Literaturi Străine, specialitatea Limbi Moderne Aplicate, Limba Engleză (Științe Umanistice), cu 45 studenți din grupul experimental (3 grupe) și cu 40 studenți din grupul de control (3 grupe, disciplina *Traducerea și redactarea textelor specializate în limba engleză*) de la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Facultatea de Litere, Filologie, specialitatea Limba și literatura engleză/germană. Aplicarea etapizată a tehnologiei în practica de predare în perioada 2014-2019 a vizat formarea competențelor de traducere ale studenților-traducători din anul III în cadrul disciplinelor de

studii *Traducerea scrisă literar-publicistică* și *Traducerea scrisă specializată* orientate spre dezvoltarea comportamentelor profesionale.

Obiectivele cercetării la etapa de validare sunt centrate pe prezentarea valorilor experimentale medii comparate pentru a arăta dinamica pozitivă în formarea CT la nivelul valorilor profesionale specifice ca dovadă a caracterului eficient al activităților universitare organizate prin aplicarea *Tehnologiei de formare a competențelor de traducere a studenților-traducători*. Se constată faptul, că în literatura din domeniu nu există suficiente modele de evaluare a calității formării traducătorilor (competențele profesionale), motiv pentru care *în teză au fost formulate, descrise și valorificate în practică criteriile de evaluare a competențelor de traducere*: pentru competența strategică (*preocuparea pentru aplicarea strategiilor eficiente de traducere explicită*); pentru competența comunicativă (*cunoașterea regulilor ortoepice ale limbilor implicate în traducere, stabilirea relațiilor comunicative interpersonale pentru asigurarea decodificării și codificării exacte a mesajelor, abordarea pragmatică a codului lingvistic, gramatical și lexical a două limbi*), pentru competența instrumental-profesională (*utilizarea a surselor electronice, a sistemelor și a programelor de căutare, aplicarea structurilor idiomatice ale limbii-sursă, charismă*) și pentru competența socioculturală (*adaptarea comunicativă în diverse medii culturale*).

La prima etapă a experimentului, scopul exercițiilor de pre-traducere a vizat crearea unor condiții pentru organizarea cu succes a traducerii prin aplicarea elementelor de comunicare, de verificare a cunoștințelor de limbă a studenților și a cunoștințelor generale în vederea atingerii unui grad înalt al calității traducerii și pentru rezolvarea sarcinilor tipice pentru procesul de traducere. Studenții validează cunoștințe de gramatică și lexic englez, înțeleg expresii și enunțuri cotidiene, realizează acțiuni de echivalare a vocabularului și își ameliorează capacitatea de a traduce prin strategii specifice, axate pe sarcini multiple de traducere.

Studenții au realizat sarcini didactice planificate în ghidul metodologic elaborat pentru activitățile la disciplina *Traducerea Scrisă Specializată/Traducerea Scrisă Literar-Publicistică* [60], [63]. În cadrul

testării gradului de formare a competențelor de traducere au fost aplicate strategii de evaluare formativă și sumativă.

La etapa a doua au fost aplicate strategiile de predare-învățare-evaluare a CT (*responsabilitate pentru transpunerea sensului*) prin echivalență din LS în LȚ și utilizarea mijloacelor lexico-gramaticale a două limbi prin referință la textele din domenii specializate. Activitățile etapei includ cerințe de pre-traducere și traducere prin metodele: *determinarea temei, ideii textului în baza titlului, răspunsuri la întrebări, lectură în perechi, prin metode de analiză pre-tranlațională – delimitarea genului/tipului de text-sursă etc., traducerea textelor de specialitate, evaluare reciprocă (peer translation), traducerea at-sight, citirea selectivă, portofoliul, lucrul în perechi/grup/individual, rezumatul, învățarea limbii în comunitate/în context*. Exercițiile de formare a competenței strategice și comunicative au generat consolidarea la nivel de valori a competențelor instrumental-profesională și socioculturală.

A treia etapă a Tehnologiei de formare a competențelor de traducere este axată pe exerciții de simulare și traducere (scrisă) a subtitrărilor (dublare scrisă) unor înregistrări video într-un domeniu de specialitate. Activitatea de învățare a studenților implică introducerea elementelor de noutate în activitățile de învățare prin integrarea resurselor electronice (Google Translate, YouTube și alte platforme), fapt ce stimulează motivația studenților. Activitățile didactice ale etapei III sunt realizate prin următoarele metode de învățământ: *skimming, evaluarea reciprocă, subtitrări, înregistrări ale traducerilor și analiza acestora de către colegi, evaluarea critică a traducerilor oficiale, peer translation, traducerea spontană a monologurilor, luarea notițelor, metoda audio-linguală, metoda modelării, metoda simulării, dublarea clipului/filmului/secvenței video, interpretare pe roluri, analiza comparativă a culturii vorbitorului nativ de LS și LȚ, lucrul în grup*. Utilizarea materialelor audio-video în procesul formării competențelor de traducere generează interes sporit din partea studenților.

Evaluarea postexperimentală prin testul de evaluare a competențelor de traducere (adaptat după Ștefanovici S. et. al.) [14] la etapa

de validare evocă rezultate sporite ale grupului experimental în comparație cu grupul de control (Tabelul 3). Datele experimentale din Tabelul 3. prezintă formarea valorilor profesionale ale competențelor de traducere ale studenților: (a) atitudini: *recunoașterea* particularităților lexico-gramaticale specifice ale unui mesaj oral sau scris în LS și traducerea/interpretarea acestuia în LT, *interesul* pentru comunicarea interculturală; (b) capacități: *aplicarea* structurilor gramaticale, lexicale, idiomatice etc. corecte pentru a dezvolta flerul lingvistic; *înțelegerea* enunțurilor în context, statutul participanților, scopul interacțiunii lor etc.; (c) cunoștințe: *folosirea* formelor corecte/potrivite de ordin lingvistic și pragmatic (gramatică, fonetică, ortografie, morfosintaxă, ortosintaxă, sintaxă, lexic și stilistică) în LS și LT, respectarea regulilor de pronunție.

Tabelul 3. Date experimentale comparate (GE - GC) privind nivelurile de formare a competențelor de traducere a studenților (test de autoevaluare, validare)

Competența de traducere	Nivelul											
	Nivel minim (A1/A2)				Nivel mediu (B1/B2)				Nivel avansat (C1/C2)			
	GE		GC		GE		GC		GE		GC	
	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%	Nr. subiecți	%
1. <i>Competența strategică</i>	10	22,2	14	35,0	20	44,4	17	42,5	15	33,4	9	22,5
2. <i>Competența comunicativă</i>	5	11,1	12	30,0	27	60,0	20	50,0	13	28,9	8	20,0
3. <i>Competența instrumental-profesională</i>	8	17,8	14	35,0	25	55,5	19	47,5	12	26,7	7	17,5
4. <i>Competența socioculturală</i>	7	15,5	15	37,5	25	55,6	19	47,5	13	28,9	6	15,0

Examinarea comparată a rezultatelor studenților GE la etapa de validare în comparație cu etapa de constatare demonstrează valori crescute pentru nivelurile mediu și avansat de formare a competențelor de traducere ale studenților-traducători, fapt ce argumentează eficiența tehnologiei aplicate la etapa experimentală și facilitează pregătirea profesională a viitorilor traducători.

Din examinarea datelor experimentale se constată productivitatea activităților didactice universitare demonstrată prin creșterea performanțelor

de traducere la studenți, fapt care permite să apreciem pozitiv eficiența strategiilor didactice universitare aplicate pentru formarea CT.

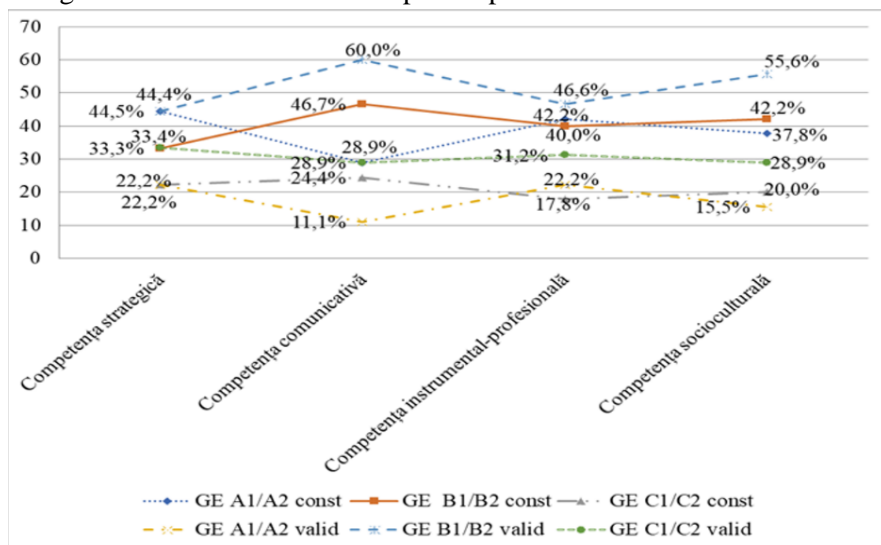

Figura 3. Nivelurile de formare a competențelor de traducere (GE, constatare – validare)

Constatăm că studenții-traducători au reușit să demonstreze competențe de traducere bine formate. În mod special, observăm creșterea procentuală a datelor la etapa de validare pentru nivelul mediu (48,8%) și pentru nivelul avansat de formare a CT (53,4%). Rezultatele experimentale au arătat dinamica pozitivă a dezvoltării CT ale studenților, fapt care demonstrează că *Tehnologia de formare profesională a studenților-traducători* contribuie la *afirmarea în câmpul muncii prin valorile profesionale ale traducătorilor*: elaborarea și aplicarea strategiei, decodificarea semnificației, percepția selectivă (*competența strategică*); validarea strategiei de traducere, creativitatea interpretării, responsabilitatea (*competența comunicativă*); valorizarea ideatică, sistematizarea conținutului, preocuparea profesională (*competența instrumental-profesională*); adaptarea contextuală, procesarea conținutului, colaborarea (*competența socioculturală*).

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

1. Cercetarea fundamentelor lingvistice și psihopedagogice ale traductologiei din perspectiva pedagogiei competențelor a condus la *identificarea celor mai relevante competențe de traducere necesare în formarea profesională a studenților-traducători: competența strategică, competența comunicativă, competența instrumental-profesională și competența socioculturală*. Importanța competențelor profesionale ale traducătorilor a fost dedusă în contextul evoluției semnificației competențelor de traducere, exercițiile de traducere constituind cea mai eficace strategie didactică recomandată pentru învățarea limbilor străine. (Capitolul 1 al tezei, 1.2. pp. 33-42)

2. *S-a demonstrat științific*, că, în procesul complex de formare profesională inițială a traducătorilor, este important de intervenit cu anumite clarificări terminologice din perspectiva competențelor profesionale și a valorilor relevante activității vizate. Urmare a sintetizării ideilor din literatura de pedagogie universitară, a didacticii traducerii și a didacticii limbilor străine, prin dezvoltarea conținutului științific, *a fost definit termenul „competențe de traducere”*, prin care înțelegem un sistem de atitudini/convingeri și responsabilități profesionale, cunoștințe specifice privind activitatea de traducere și capacități comunicative necesare în activitatea de traducere, pentru a aplica regulile ortoepice ale limbilor implicate ce asigură transferul de semnificații, adaptarea discursului și acceptarea de către interlocutori a calității serviciilor prestate în contextul profesional al activității traducătorilor. (Capitolul 1, 1.1. pp. 22-26, 1.2. p. 51)

3. *Au fost elaborate criteriile de evaluare a competențelor de traducere ale studenților: competența strategică* (preocuparea pentru elaborarea strategiilor eficiente de traducere explicită); *competența comunicativă* (cunoașterea regulilor ortoepice ale limbilor implicate în traducere, stabilirea relațiilor comunicative interpersonale pentru asigurarea decodificării și codificării cât mai exacte a mesajelor, abordarea pragmatică a codului lingvistic, gramatical și lexical al celor două limbi); *competența instrumental-profesională* (utilizarea productivă a surselor electronice din domeniu, a sistemelor și a programelor de căutare, aplicarea structurilor

idiomatice ale limbii-sursă pentru a demonstra carismă comunicativă); *competența socioculturală* (adaptarea comunicativă prin decodificarea semnificației conduitei comunicative non-verbale în diverse medii culturale). Criteriile elaborate pentru competențele de traducere au fost aplicate în evaluare cu scopul motivării studenților pentru autoformare profesională. (Capitolul 2 al tezei, 2.1. pp. 65-67)

4. *Au fost identificate și descrise științific valorile profesionale ale competențelor de traducere: competența strategică* (elaborarea și aplicarea strategiei, decodificarea semnificației, percepția selectivă); *competența comunicativă* (validarea strategiei de traducere, creativitatea interpretării, responsabilitatea); *competența instrumental-profesională* (valorizarea ideatică, sistematizarea conținutului, preocuparea profesională); *competența socioculturală* (adaptarea contextuală, procesarea conținutului, colaborarea) *care au servit drept variabile ale cercetării experimentale*. (Capitolul 3 al tezei, 3.2. pp.118-121).

5. *Rezultatele studiului constatativ au evidențiat nivelurile de formare a competențelor de traducere ale studenților: nivelul minim (A1/A2), nivelul mediu (B1/B2), nivelul avansat (C1/C2)*. S-a constatat faptul, că, la etapa inițială, datele experimentale înregistrează preponderent un nivel minim de formare, situație care ne-a motivat să studiem opiniile cadrelor didactice universitare, a căror chestionare a generat *concluzii științifice de natură teoretică* (nevoia de a înțelege semnificația exactă a competenței de traducere și de a preciza cele mai importante competențe de traducere necesare traducătorilor) și *concluzii de natură practică* (importanța celor 4 competențe de traducere: *strategică, comunicativă, instrumental-profesională și socioculturală*). Competențele vizate au fost valorificate în documentele curriculare și în cadrul activităților didactice cu studenții-traducători (Capitolul 3 al tezei, 3.2. pp.116-122).

6. *Au fost identificate dificultățile cadrelor didactice de valorificare a tehnologiilor didactice universitare de formare a competențelor de traducere a studenților-traducători: impedimente metodologice privind selectarea celor mai eficiente metode și strategii inovative de predare-învățare-evaluare a conținuturilor universitare orientate spre formarea*

competențelor de traducere, asigurarea autenticității conținutului de idei din limba-sursă în limba-țintă, incertitudini în aplicarea criteriilor de evaluare a competențelor de traducere ale studenților etc. (Capitolul 3 al tezei, 3.1. pp.100-105)

*7. A fost elaborată și validată experimental „Tehnologia de formare la studenți a competențelor de traducere în învățământul superior”, întemeiată științific prin reperi teoretice și metodologice, organizată în baza unor etape consecutive: formarea competențelor de traducere, precedată de etapa pregătitoare, experimentarea traducerii și etapa de validare a competențelor de traducere. Tehnologia de formare aplicată studenților a demonstrat ipoteza cercetării - formarea competențelor de traducere în învățământul superior, este determinată de: cercetarea semnificației termenului *competențe de traducere*; analiza evoluției termenului *competențe de traducere* din perspectiva pregătirii profesionale a studenților-traducători; elucidarea abordărilor metodologice de formare a competențelor de traducere; determinarea nivelurilor de formare a competențelor de traducere ale studenților; elaborarea și validarea experimentală a *Tehnologiei de formare la studenți a competențelor de traducere în context universitar* care va îmbunătăți calitatea specialiștilor vizați facilitând integrarea socioprofesională pe piața muncii din R. Moldova (Capitolul 3 al tezei, 3.3. pp.127-129/142-150).*

*8. Rezultatele științifice obținute în cercetare au contribuit la soluționarea unei probleme importante în domeniul pedagogiei profesionale, în general, și a pedagogiei universitare, în particular, prin: stabilirea reperelor teoretice și praxiologice privind traducerea ca activitate de pregătire profesională și delimitarea unor competențe relevante profesiei de traducător: *competența strategică, competența comunicativă, competența instrumental-profesională și competența socioculturală*, (Capitolul 2 al tezei, 2.1. pp.66-67); *identificarea nivelurilor de formare a competențelor de traducere ale studenților și descrierea analitică a opiniilor cadrelor didactice universitare privind dificultățile în determinarea tehnologiilor de formare a competențelor de traducere la studenții-traducători*. (Capitolul 3 al tezei, 3.2. p.116); *evidențierea valorilor profesionale obținute experimental din implementarea**

Tehnologiei de formare la studenți a competențelor de traducere în context universitar care arată o dinamică pozitivă și facilitează integrarea traducătorilor pe piața serviciilor educaționale (Capitolul 3 al tezei, 3.3. p.147).

Limitele rezultatelor obținute în cercetare vizează: (a) rezistența cadrelor didactice universitare din învățământul superior (din alte instituții de învățământ superior) privind implementarea *Tehnologiei de formare la studenți a competențelor de traducere în context universitar*; (b) diferențele instituționale ce țin de volumul de ore alocate și de conținutul curricular în programele de studii universitare (formarea profesională a traducătorilor) care determină valorificarea parțială a tehnologiei vizate; (c) opiniile controversate ale universitarilor asupra profilului de competență a traducătorilor etc.

Probleme de formare a competențelor de traducere a studenților rămase nesoluționate: elaborarea unor strategii didactice universitare de validare a competențelor de traducere a studenților în procesul practicii profesionale, definirea unor noi competențe de traducere impuse de piața muncii și interesul scăzut pentru reconstrucția curriculară universitară și transferul de inovații pedagogice (indicatori, criterii de evaluare a CT).

Recomandări:

Pentru cadrele didactice universitare:

(a) Renovarea curriculumului de formare profesională a traducătorilor prin conținuturi specifice opționale ce ar asigura formarea la studenți a CT: *competența strategică, competența comunicativă, competența instrumental-profesională și competența socioculturală;*

(b) Sporirea motivației/automotivației cadrelor didactice universitare pentru implementarea unor tehnologii inovative de formare a competențelor de traducere la studenți.

Pentru profesorii din învățământul preuniversitar:

- aplicarea sistemului de exerciții (proiectat în TFCT) orientate spre crearea premiselor formării competențelor de traducere prin valorizarea, în mod special, a competenței comunicative și a competenței socioculturale ce ar ameliora valoarea comunicării în limba engleză autentică.

Pentru cercetătorii din domeniu:

Examinarea problemelor enunțate de către cadrele didactice universitare în procesul de formare a competențelor de traducere și elaborarea unor strategii inovative în acest scop. Elaborarea modelelor pedagogice noi în vederea formării competențelor de traducere la studenți.

Pentru studenți: experimentarea competențelor de traducere prin valorificarea textelor literare și profesionale originale în scopul învățării topicii, a stilisticii specifice și a lexicului profesional.

BIBLIOGRAFIE

1. AFANAS, A. *Metodologia formării competențelor de comunicare în limba străină*. Chișinău: Print Caro, 2013. 174 p. ISBN 978-9975-56-117-4.
2. BAN, A-R. *Dezvoltarea abilităților de traducere la orele de limba engleză: de la învățarea limbii la traducerea independentă*: autoreferat teza doctor. Iași, 2016. 26 p.
3. BANTAȘ, A, CROITORU, E. *Didactica traducerii*. București: Teora, 1998. 144 p. ISBN 973-20-0019-8.
4. BUDNIC, A., GOLUBOVSKI, O., HERTĂ, L. *Ghid cu privire la organizarea și efectuarea practicii de traducere. Catedra Filologie Engleză*. Chișinău: Tip. UPS „I. Creangă”, 2018. 11 p. ISBN978-9975-46-366-9.
5. BUSHNAQ, T. *Tehnologii comunicative de predare a frazeologismelor engleze în învățământul superior*: teza de doct. în ped. Chișinău, 2011. 154 p.
6. Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: învățare, predare, evaluare. Chișinău: F.E.P. Tip. Centrală, 2003. 204 p. ISBN 9975-78-259-0.
7. Cadrul National al Calificărilor pentru învățământul superior pe domenii de formare profesională, aprobate prin Ordinul Ministrului Educației nr. 934 din 29 decembrie 2010. Chișinău, 2010, 576 p. (reeditat) Chișinău: Tipografia Bons Offices, 2015. 493 p. ISBN 978-9975-80-951-1.
8. CERGHIT, I. *Metode de învățământ*. Iași: Polirom, 2011. 424 p. ISBN 9789734622481.
9. CRISTEA, S., COJOCARU-BOROZAN, M., SADOVEI, L., PAPUC, L. *Teoria și praxiologia cercetării pedagogice*. București: EDP, 2016. 306 p. ISBN 978-606-31-0184-7.
10. GUȚU, VI. *Învățământul centrat pe competențe: abordare teleologică*. În: *Revista Didactica Pro*, nr. 1 (65), 2011. pp. 2-7. ISSN 1810-6455.
11. LUNGU BADEA, G. *Tendențe în cercetarea traductologică* [online]. Timișoara: Universitatea Politehnica, 2005. 135 p. [citată 02.05.2018]. Disponibil: https://www.academia.edu/1249756/Tendin%C5%A3e_%C3%AEn_cerceta_rea_traductologic%C4%83
12. LUNGU BADEA, G. *Traducerea științifică. Repere* [online]. Timișoara: Universitatea Politehnica. 11 p. [citată 02.03.2019]. Disponibil:

https://www.academia.edu/1249766/Traducerea_%C5%9Ftiin%C5%A3ific%C4%83_.Repere

13. RĂCIULĂ, L. *Dificultăți lexicale, gramaticale și stilistice în traducere, Culegere de exerciții* [online]. Bălți: USARB, 2013. 85 p. [citată 14.10.2017].

Disponibil:

<http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/997/1/promo%20line.pdf>

14. ȘTEFANOVICI, S. *Culegere de teste pentru examenul de competență lingvistică*. Târgu-Mureș: Universitatea „Dimitrie Cantemir”, 2011. 389 p. ISBN 978-606-5820334.

15. VERDEȘ, M.-R. *Formarea competențelor de comunicare în limba engleză la studenții în drept*: tz. de doct. în pedagogie. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2018. 121 p.

În limba străină

Limba engleză

16. BAKER, M. *In Other Words, a Course Book on Translation*. London: Routledge, Taylor and Francis Group, 2001. 301 p. ISBN 0 -415-03085-4.

17. BEEBY, A., *Evaluating the Development of Translation Competence. Developing Translation Competence* [online]. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2000. pp. 185-198 [citată 12.10.2015]. Disponibil:

<http://www3.uji.es/~aferna/EA0921/3b-Translation-competence-model.pdf>

18. BEEBY, A., ENSINGER, D. PACTE group. *Acquiring Translation Competence*: [online]. Hypotheses and Methodological Problems in a Research-Project, 2000, pp. 99-106. [citată 12.10.2015]. Disponibil:

<http://www.journals.aiac.org.au/index.php/IJCLTS/article/view/1279/1284>

19. CHENG, S. *Translation Competence Development Among Learners: A Problem-Solving Perspective*: abstracts of doct. habilitat thesis in linguistics. The University of Manchester, Faculty of Humanities, 2017. 246 p.

20. DAGLIEBE, I. *Translation as a Learning Method in English Language Teaching*. Kalbu Studijos. 2012. 21 NR. Studies about Languages. 2012. NO. 21. ISSN 1648-2824.

21. EMT group. *Competences for Professional Translators, Experts in Multilingual and Multimedia Communication* [online]. European Commission. [citată 03.11.2016]. N.p., 17 Mar. 2009. Web. 1 Nov. 2010. Disponibil:

<https://www.euatc.org/news/item/162-european-masters-in-translation-emt-project>

22. HURTADO, A. A. *The Acquisition of Translation Competence. Competences, Tasks, and Assessment in Translator Training*. Meta Journal: Volume 60, Number 2, August 2015. [online]. Oxford: Cambridge University Press, 1992. 103 p. [citată 15.06.2018]. ISBN 978-0-521-39781-0. Disponibil:

http://www.intralinea.org/specials/article/the_interpretation_of_business_in%20specialized_expressions

23. NEUBERT, A. *Discourse Analysis of Translation*. Clevedon: John Benjamins Publishing Company, 1983. 91 p. ISBN 10142-400-565-5.

24. OROZCO, M., HURDATO, A. *Measuring Translation Competence Acquisition* [online]. În: *Meta Journal XLVII 3*, Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. Spain, 2002, pp. 336-401. [citată 05.03.17]. ISSN 0026-0452.

Disponibil: <http://www.erudit.org/revue/meta/2002/v47/n3/008022ar.pdf>.

25. OROZCO, M., AMPARO, H. Measuring Translation Competence Acquisition. În: *Meta: Translators' Journal* 47.3, 2002, pp. 375-402 [online]. Web.12 July 2010. [citat 05.03.17]
Disponibil: <http://www.erudit.org/revue/meta/2002/v47/n3/008022ar.pdf>.
26. PACTE. *Building a Translation Competence Model*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. [online]. N.p., 2003, Web. 17 Aug. 2010 [citat 10.12.14].Disponibil:<http://www3.uji.es/~aferna/EA0921/3b-Translation-competence-model.pdf>
27. PACTE. First Results of a Translation Competence Experiment: “Knowledge of Translation and Efficacy of the Translation Process” În: *Translator and Interpreter Training. Issues, Methods and Debates*. John Kearns and Contributors. London: Bloomsbury, 2008, pp. 104-126. ISBN 9-780-82-649-80-69.
28. PACTE. Investigating Translation Competence: Conceptual and Methodological Issues. În: *Meta Translator's Journal* [online]. 50.2, 2005, pp.609-619. Web.26 Sept. 2010. [citat10.12.14].
Disponibil: <http://www.erudit.org/revue/meta/2005/v50/n2/011004ar.pdf>.
29. PYM, A. *Translator Training* [online]. Manchester: St. Jerome, N.p., 2009.Web.20Nov.2010.[citat13.10.16].Disponibil:http://www.tinet.cat/~apym/online/training/2009_training.pdf.
30. SANJUN, S. *Measuring Difficulty in English-Chinese Translation: Towards a General Model of Translation Difficulty*: abstracts of doct. habilitat thesis in linguistics. Kent: Kent State University, 2012. p.158. ISBN 978-1-2675-7964-5.
31. SCHAFFNER, C., ADAB, B. *Developing Translation Competence*. Benjamins Translation Library. Vol. 38. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. ed., 2000. 244 p. ISBN 978-902-728-545-4.
32. SOLHY, A. *A Suggested Programme for Developing Some Basic Translation Skills of English Majors and its Effects on Their Attitudes Towards Translation*: abstracts of doct. habilitat thesis in linguistics. South Valley University:Qena Faculty of Education, 2004.194 p.

Limba rusă

33. АБДУЛАХИТОВ, Р.Ш. *Технология формирования основ переводческой компетенции у студентов неязыкового вуза с использованием открытых электронных ресурсов (На базе дисциплины «Иностранный язык»): диссертация кандидата педагогических наук*. Санкт-Петербург, 2017. 272 с.
34. АЛЕКСЕЕВА, И.С. *Введение в переводоведение: Учеб. пособие для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. заведений*. Москва: Издательский центр «Академия», 2004. 352 с. ISBN 5-7695-1542-2.
35. ВЕРБИЦКАЯ, М.В. Компоненты и уровни переводческой компетенции. În: *Вестник Московского университета* [online]. Сер. 19, Лингвистика и межкультурная коммуникация. Москва, 2010. т. № 4. с.9-18.[citat12.03.19].Disponibil:<https://cyberleninka.ru/article/n/komponenty-i-urovni-perevodcheskoy-kompetentsii>
36. ГАВРИЛЕНКО, Н.И. *Возможные пути использования информационных технологий при подготовке переводчика в сфере профессиональной коммуникации*

- [online]. Москва, РУДН, 2008. Вып. 6,с.42-46[citat05.05.19].Disponibil: <https://www.sworld.com.ua/konfer27/83.pdf>
37. ЗИМНЯЯ, И.А. Ключевые компетенции - новая парадигма результата образования. În: *Теория инновационной и экспериментальной деятельности*. Высшее образование сегодня [online]. 2003. № 5. с. 34 - 42. [citat 07.06.2019]. Disponibil:<https://cyberleninka.ru/article/n/klyuchevye-kompetentsii-novaya-paradigma-rezultata-obrazovaniya/viewer>
38. ЛАТЫШЕВ, Л.К., СЕМЕНОВ, А. Л. *Перевод: теория, практика и методика преподавания*. Москва: «Академия», 2003. 192 с. ISBN 5-7695-1272-5.
39. <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/>

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTOAREI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste recenzate, categoria B/C

40. Abordări metodologice ale dezvoltării competențelor de traducere. În: *Revista de Științe Socioumane* Nr. 3 (43), Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2019, pp.67-77. ISSN 1857-0119.
41. Precizări conceptuale privind evoluția termenului competențe de traducere. În: *Revista de Științe Socioumane* Nr. 3 (43), Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2019, pp.78-86. ISSN 1857-0119.
42. Pedagogical Methodology for Developing Students-Translators' Professional Competences. În: „*Univers Pedagogic*” Nr. 1 (65), Chișinău, centrul editorial „*Univers Pedagogic*”, 2020, pp. 57-63. ISSN 1811-5470.

Articole în culegeri științifice

43. Metode și tehnici de dezvoltare a competențelor de traducere. În: *Probleme actuale ale științelor umanistice*. Anale științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Vol. XIII. Partea a I-a. Chișinău: Tipogr. UPS „Ion Creangă”, 2014. pp. 104-111. ISBN 978-9975-921-22-0. 38.
44. Competența de traducere și transpunerea sensului. În: *Probleme actuale ale științelor umanistice*. Anale științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Vol. XIV. Partea a I-a. Chișinău: Tipogr. UPS „Ion Creangă”, 2015. pp. 63-70. ISBN 978-9975-921-46-235-8.
45. Rolul Didactic al traducerii în predarea și învățarea limbilor străine. În: *Probleme actuale ale științelor umanistice*. Anale științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Vol. XV. Chișinău: Tipogr. UPS „Ion Creangă”, 2016, pp. 163 – 169. ISBN 978-9975-46-296-9.
46. Modele de bază întru dezvoltarea a competenței de traducere. În: *Probleme actuale ale științelor umanistice*. Anale științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Vol. XVI. Chișinău: Tipogr. UPS „Ion Creangă”, 2017, pp. 117-127. ISBN 978-9975-46-347-8.

Materiale/teze la forurile științifice

47. Methods and Techniques Developing Translation Competences. În: *Probleme ale Științelor Socioumanistice și Modernizării Învățământului*, Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, Vol. II. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă” S.n., 2014, pp. 124-129. ISBN 978-9975-46-197-9. ISBN 978-9975-46-199-3.
48. Using Cooperative Learning to Facilitate Alternative Assesment. În: *Probleme ale Științelor Socioumanistice și Modernizării Învățământului*, Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, Vol. II. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2014, pp. 135-140. ISBN 978-9975-46-197-9.
49. Recognizing and Avoiding Logical Fallacies in Paragraph Writing. În: *Probleme ale Științelor Socioumanistice și Modernizării Învățământului*, Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, Vol. II. Seria 27. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2015. pp. 52-56. ISBN 978-9975-46-238-9/ISBN 978-9975-46-240-2.
50. Lexical Parallels in English and Romanian Languages. În: “Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства та міжкультурної комунікації” Відповідальний редактор: Яцків Н. Я. Дизайн обкладинки: Кушнір В. Я. ELLIC 2015, pp.150-153. ISBN 978-966-2343-13-7.
51. Patterns Used in Writing Coherent Paragraphs. În: *Probleme Actuale ale Lingvisticii si Glotodidacticii*, Actele Conferinței științifice Internaționale, Chișinău: Tipografia „Garamont-Studio”, 2015, pp. 302–308. ISBN 978-9975-115-59-9.
52. Improving Intercultural Communicative Competence through Proverbs. În: *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului*. Vol. 2. Chișinău, 2015. pp. 3-7. ISBN 978-9975-46-238-9/ISBN 978-9975-46-240-2.
53. Semasiological Relations between the Lexical Parallels in the English and Romanian Languages. În: *Particularitățile Lingvistice și Funcționale ale Lexicului și Metodologia Predării Diferențiate a Limbilor Străine*. Actele Conferinței Științifice Internaționale, Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2016, pp. 221-227. ISBN 978-9975-46-783-9.
54. The Need for Translation in EFL Teaching. În: *META Annual Conference for English Teachers - Advancing Excellence in Teaching English*, META Magazine vol. I – Special edition. Chișinău, Aprilie, 2016, pp. 16-22.
55. Techniques Developing Basic Translation Skills. În: *Probleme ale Științelor Socioumanistice și Modernizării Învățământului*, Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2017, pp.67-70. ISBN 978-9975-46-339-3.
56. Communicative Approach in Translation. În: *Probleme ale Științelor Socioumanistice și Modernizării Învățământului*, Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă” Vol. 3, Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2017, pp.81-85. ISBN 978-9975-46-336-2. ISBN 978-9975-46-336-2.

57. Benefits of Pedagogically Sound Homework, în: *Probleme ale Științelor Socioumanistice și Modernizării Învățământului*, Materialele conferinței științifice anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, Vol. I. Seria 20: Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2018, pp. 201-209. ISBN 978-9975-46-374-4/ISBN 978-9975-46-375-1.

58. Developing Translation Skills through Applying Suitable Translation Methods and Techniques. În: *Probleme actuale ale lingvisticii și didacticii limbii străine*, Conferința Științifică cu Participare Internațională (24-25 aprilie 2018), rezumatele comunicărilor Chișinău: Tipografia „Garamont-Studio”, 2018. pp. 139-148. ISBN 978-9975-136-73-0.

Manuale și suporturi de curs:

59. Manual: *Essential Course of English*, Book I. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, S.n., 2013. 300 p. ISBN 978-9975-46-165-8.

60. *Culegere de texte și exerciții la cursul de traducerea scrisă literar-publicistică*. Chișinău: Tipografia „Garamont-Studio”, S.n., 2014. 111 p. ISBN 978-9975-115-58-2.

61. Manual: *Essential Course of English, Book 2. Part I*. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, S.n., 2017. 115 p. ISBN 978-9975-46-315-7. ISBN 978-9975-46-316-4.

62. Manual: *Essential Course of English, Book 2. Part II*. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, S.n., 2017. 113 p. ISBN 978-9975-46-315-7. ISBN 978-9975-46-317-1.

63. *Culegere de texte și exerciții la cursul de traducerea scrisă specializată*. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, S.n., 2019. 132 p. ISBN 978-9975-46-426-0.

ADNOTARE
Golubovschi Oxana

Tehnologia formării competențelor de traducere la studenții-traducători
Teză de doctor în științe pedagogice, Chișinău, 2020

Structura tezei: Introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 197 surse, adnotare (română, rusă, engleză), 156 pag. text de bază, 20 tabele, 20 figuri, 18 anexe.

Publicații la tema tezei: 25 de lucrări științifice.

Concepte-cheie: competențe de traducere (CT): competența strategică (CS), competența comunicativă (CC), competența instrumental-profesională (CIP) și competența socioculturală(CSC), Tehnologia de formare a competențelor de traducere (TFCT), valori profesionale ale competențelor de traducere (VPCT), traducerea scrisă specializată.

Domeniul de studiu: Pedagogie universitară.

Scopul cercetării constă în elaborarea și validarea experimentală a *Tehnologiei de formare a competențelor de traducere a studenților-traducători în context universitar*.

Obiectivele investigației: stabilirea și identificarea reperelor teoretice în lingvistică, traductologie și psihopedagogie privind traducerea ca strategie de formare profesională a traducătorilor; analiza evoluției și dezvoltarea semnificației termenului competență de traducere din perspectiva pregătirii profesionale a studenților-traducători; descrierea abordărilor metodologice de formare a CT; determinarea nivelurilor de formare a CT ale studenților; elaborarea și validarea TFCT la studenți în context universitar; formularea concluziilor științifice și a unor sugestii metodologice privind dezvoltarea CT ale studenților-traducători în perioada formării profesionale inițiale.

Noutatea și originalitatea științifică este susținută prin: analiza traducerii ca proces de formare profesională; descrierea evoluției conceptului CT (limba engleză) și dezvoltarea semnificației termenului „competențe de traducere” într-o nouă accepție; identificarea CT relevante profesiei de traducător: CS, CC, CIP și CSC; elaborarea criteriilor de evaluare și a VPCT ale studenților: percepția selectivă, decodificarea, elaborarea strategiei de traducere, responsabilitatea, creativitatea, preocuparea profesională, valorizarea ideatică, colaborare, adaptare contextuală.

Rezultate științifice obținute ce au contribuit la soluționarea problemei importante în domeniu: stabilirea reperelor teoretice și praxiologice privind traducerea ca activitate de pregătire profesională și delimitarea unor competențe relevante profesiei de traducător: CS, CC, CIP și CSC; identificarea și descrierea nivelurilor de formare a CT ale studenților și prezentarea analitică a opiniilor cadrelor didactice universitare privind dificultățile în determinarea tehnologiilor didactice universitare de formare a competențelor de traducere la studenții-traducători; evidențierea valorilor profesionale (percepția selectivă, decodificarea, elaborarea strategiei de traducere, creativitatea, etica profesională, valorizarea ideatică, colaborare, adaptare contextuală), obținute experimental din implementarea TFCT la studenți în context universitar, care facilitează integrarea traducătorilor pe piața serviciilor educaționale.

Semnificația teoretică a cercetării este confirmată prin: identificarea și prezentarea descriptivă a reperelor teoretice de natură lingvistică și psihopedagogică privind traducerea ca strategie de formare profesională; elucidarea semnificațiilor termenului CT din perspectiva documentelor de politici în domeniul pregătirii profesionale a studenților-traducători; formularea concluziilor științifice privind formarea competențelor de traducere ale studenților.

Valoarea aplicativă a cercetării rezultă din: dezvoltarea didacticii universitare (limba engleză) prin: elucidarea descriptivă a celor mai reprezentative abordări metodologice ale formării competențelor de traducere identificate în literatura pedagogică; elaborarea și validarea TFCT la studenți; formularea unor concluzii științifice și sugestii metodologice privind dezvoltarea competențelor de traducere ale studenților-traducători în perioada formării profesionale inițiale.

Implementarea rezultatelor științifice ale cercetării a fost realizată prin mediatizarea elaborărilor teoretico-practice și experimentarea „Tehnologiei de formare a competențelor de traducere la studenți în context universitar” la Universitățile din Republica Moldova (UPSC, USARB) în anii 2014 – 2019.

АННОТАЦИЯ Голубовски Оксана

Технология формирования переводческих компетенций у студентов-переводчиков

Диссертация на соискании учёной степени кандидата педагогических наук, Кишинев, 2020

Структура и объём диссертации: диссертация состоит из введения, трёх глав, общих выводов и рекомендаций, библиографии из 197 источников и 18 приложений, аннотации, 20 таблиц, 20 рисунков, основной объём диссертации 156 страниц текста.

Публикации по теме диссертации: 25 научных работ.

Ключевые слова: переводческие компетенции (ПК); стратегическая компетенция (СК), коммуникативная компетенция (КК), инструментально-профессиональная компетенция (ИПК) и социокультурная компетенция (СКК), технология формирования переводческих компетенций у студентов (ТФПК), профессиональные ценности (ПЦ), специализированный письменный перевод.

Область исследования: вузовская педагогика.

Целью исследования является разработка и проверка экспериментальной *технологии формирования переводческих компетенций студентов*, будущих переводчиков, в университете.

Задачи исследования: установление и выявление теоретических ориентиров в лингвистике, переводоведении и психолого-педагогической практике, касающихся перевода как стратегии обучения; анализ эволюции и развития значения термина переводческая компетенция с точки зрения профессиональной подготовки студентов-переводчиков; описание методических подходов формирования ПК; определение уровней развития ПК студентов; разработка и проверка эффективности технологии обучения навыкам перевода в университетском контексте; формулирование научных выводов и методических предложений по формированию у студентов ПК.

Новизна и научная оригинальность диссертации поддерживаются: анализом перевода как процесса профессиональной подготовки; описанием эволюции концепции ПК (английский язык) и развитием значения термина «переводческая компетенция» в новом значении; определением компетенций, соответствующих профессии переводчика: СК, КК, ИПК и СКК; разработкой критериев оценки ПЦ ПК студентов: выборочное восприятие, декодирование, выбор стратегии перевода, ответственность, креативность, профессиональная заинтересованность, развитие идеи, сотрудничество, контекстная адаптация.

Получены научные результаты, которые способствовали решению важной проблемы в данной области: установление теоретических и практических ориентиров относительно перевода как профессиональной учебной деятельности и разграничение некоторых компетенций, имеющих отношение к профессии переводчика: СК, КК, ИПК и СКК; выявление и описание уровней формирования ПК студентов и аналитическое представление мнений преподавателей вузов о трудностях определения технологий преподавания в университете для обучения переводческим навыкам студентов; выделение профессиональных ценностей, полученных экспериментально в результате внедрения ТФПК в университетском контексте; что способствует дальнейшей профессиональной интеграции студентов-переводчиков.

Теоретическая значимость исследования подтверждается: выявлением и описательным изложением теоретических ориентиров лингвистического и психолого-педагогического характера в отношении перевода как стратегии профессиональной подготовки; раскрытием смысла термина «переводческие компетенции» с точки зрения программ и учебных планов в области профессиональной подготовки студентов-переводчиков; формулировкой научных выводов относительно формирования у студентов переводческих компетенций.

Практическая значимость исследования обусловлена: развитием университетской дидактики (английский язык) через: наглядное разъяснение наиболее представительных методологических подходов к формированию ПК, выявленных в педагогической литературе; разработкой и внедрением ТФПК; формулировкой научных выводов и предложений методологических рекомендаций относительно формирования ПК на начальном этапе профессиональной подготовки.

Внедрение научных результатов исследования было достигнуто путем распространения теоретико-практических разработок и внедрения «*Технологии обучения относительно формирования переводческих компетенций у студентов в университетском контексте*» в Кишинёвском государственном педагогическом университете имени Иона Крянгэ и в Бельцком государственном университете имени Алеко Руссо в 2014 - 2019 гг.

ANNOTATION

Golubovschi Oxana

Pedagogical methodology for developing students' translation competences Doctoral thesis in pedagogical sciences, Chisinau, 2020

The structure of the thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, annotation, 197 bibliography sources, 20 tables and 20 figures, 18 appendixes and 156 pages of text.

Publications on the topic of the thesis: 25 scientific works.

Key-words: translation competences (TC), strategic competence (SC), communicative competence (CC), instrumental-professional competence (IPC) and socio-cultural competence (SCC), translation competences development methodology (TCDM), translation competence professional values (TCPV), specialized written translation.

The field of study: University Pedagogy.

The purpose of the doctoral research is to develop and validate the experimental *Translation competences development methodology* in the university context.

The objectives of the research include: establishing and identifying theoretical guidelines in linguistics, translation studies, psychological and pedagogical practice relating to translation as a teaching strategy; analysis of the evolution and development of the meaning of the term TC from the point of view of professional training of pre-service translators; description of methodological approaches to developing TC; determination of the levels of the development of students' TC; development and testing of the effectiveness of the TCDM in a university context; formulation of scientific conclusions and methodological recommendations on the formation of students' TC.

The novelty and scientific originality of the research are supported by the analysis of translation as a process of vocational training; a description of the evolution of the concept TC (English) and definition development of the term "translation competence" in a new sense; the identification of competences relevant to the profession of a translator: SC, CC, IPC and SCC; the development of the assessment criteria of students' TCPV such as: selective perception, decoding, using a translation strategy, responsibility, creativity, professional awareness, idea development, cooperation, contextual adaptation.

The scientific problem solved consists in finding the solution to an important problem in this area: the determination of theoretical and praxiological guidelines on translation as a professional educational activity and the delimitation of some competences related to the profession of a translator: SC, CC, IPC and SCC; the identification and description of the levels of formation of the students' TC and the analytical presentation of the opinions of university teachers on difficulties in determining the teaching methods to form the students' TC highlighting TCPV obtained experimentally as a result of the introduction of the TCDM in a university context, which contributes to the integration of translators on the job market.

The theoretical significance of the research consists in the identification and descriptive presentation of the theoretical guidelines of a linguistic and psycho-pedagogical nature in relation to translation as a vocational training strategy; disclosure of the meaning of the term "translation competence" from the perspective of educational documents in the field of vocational training of students translators; formulation of scientific conclusions regarding the formation of the students' TC.

The practical value of the research reflects the development of university didactics of the English language through: a visual explanation of the most representative methodological approaches to TC development identified in pedagogical literature; the development and implementation of the TCDM; the formulation of scientific conclusions and methodological recommendations regarding the formation of TC at the initial stage of training.

The implementation of the scientific research results was achieved through the dissemination of theoretical conclusions and practical applications as well as implementation of "*Translation competences development methodology in university context*" at SPU "Ion Creanga" from Chisinau and SU "Alec Russo" from Balti (Moldova universities) in the period 2014 – 2019.

Oxana GOLUBOVSKI

**TEHNOLOGIA FORMĂRII COMPETENȚELOR DE TRADUCERE
LA STUDENȚII-TRADUCĂTORI**

Specialitatea 533. 01 – Pedagogie universitară

REZUMATUL
tezei de doctor în științe pedagogice

Aprobat spre tipar 15.05.2020
Hârtie ofset.
Coli de tipar: 1.7

Formatul hârtiei 60 x 84 1/16
Tipar ofset Tiraj: 30 ex.
Comanda nr. GS150520/2

Tipografia SC „Garomont Studio” SRL, str. I. Creangă, 1,
Chișinău, MD-2069